

1. ULUSLARARASI BALKAN KONGRESİ
“Balkan Milletleri Arası Etkileşim”
24-26 Nisan 2008 Tekirdağ
SONUÇ BİLDİRİSİ

Topraklarının yaklaşık %5'i Balkanlar bölgesinde yer alan Türkiye, sadece coğrafik açıdan değil, aynı zamanda tarihsel ve sosyo-kültürel anlamda da bir Balkan ülkesidir. Türkiye, Balkanlar coğrafyasında yaklaşık 500 yıl hüküm sürmüş olan Osmanlı İmparatorluğunun mirasçısı olarak, bu coğrafyada yaşayan milletlerle derin tarihsel ve sosyo-kültürel bağlara sahiptir.

Osmanlı İmparatorluğunun zayıflayıp Balkanlar'dan geri çekilmeye başlamasıyla birlikte bu coğrafyada Anadolu'ya doğru göç dalgaları başlamıştır. Balkan Türklerini, Müslüman Arnavutları, Boşnakları, Torbeşleri ve Pomakları Balkanlar'dan Türkiye'ye taşımış olan bu göç dalgaları günümüz Türkiye'sinde yaklaşık 7 milyon olarak tahmin edilen Balkan kökenli bir nüfus yaratmıştır. Türkiye'deki Balkan kökenli insanlar, geride bıraktıkları akrabaları ile ilişkileri ve bağları günümüzde de devam ettirmektedirler. Dolayısıyla, Türkiye ile Balkan ülkeleri ve milletleri arasında sıkı ve canlı ilişkiler mevcuttur.

Günümüz Balkan ülkelerinde yaklaşık 1,5 milyon Türk ve Türklerin de dahil olduğu yaklaşık 9,5 milyon Müslüman nüfus yaşamaktadır. Balkanlar'da yaşayan Türk ve Müslüman topluluklar Türkiye'ye karşı olumlu düşünceler besliyorlar. Türk devleti ve kamuoyu da, var olan köklü tarihsel ve sosyo-kültürel bağlar nedeniyle Balkanlar'daki bu akraba toplulukları dost olarak görmektedir. Bu nedenle, özellikle kriz, çatışma ve baskı dönemlerinde hem devlet hem de kamuoyu düzeyinde Türkiye'nin bu insanlara olan ilgisi son derece yüksek olmaktadır. Bunun en canlı örneği, yakın zamanda yaşanılmış olan Bosna ve Kosova savaşlarında görülmüştür.

Balkanlar, derin tarihsel ve sosyo-kültürel bağlar ile ekonomik ve siyasal ilişkiler bakımından Türkiye için son derece önemli bir bölgedir. Balkanlar bölgesi, Türkiye'nin Avrupa'ya açılım yoludur. Türkiye ile Avrupa ülkeleri arasındaki bağlantı yolları bu bölgeden geçer. Balkanlar'da barış ve istikrar ortamının var olması, hem Türkiye'nin güvenliği hem de Avrupa ile olan ekonomik ve siyasal ilişkilerin aksamaması açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle, 1923'ten bu yana Türk dış politikası, Balkan coğrafyasında istikrar ve barış ortamının var olmasını istemiş ve bunun için sürekli olarak bölge ülkeleri ile işbirliği kurma yollarını aramıştır.

1990'lı yıllar, Soğuk Savaş döneminin sona erdiği ve sosyalist rejimlerin yıkıldığı bir dönem oldu. Bu dönemde Balkan ülkeleri ve toplumları köklü bir değişim-dönüşüm sürecine girdiler. Yugoslavya'nın parçalanmasıyla birlikte bölgede yeni devletler ortaya çıktı. Bu tür radikal gelişmeler bölgedeki devletler arası ilişkileri derinden etkiledi ve yeni sorunların ortaya çıkmasına neden oldu.

Ayrıca bir başka önemli gelişme, eski sosyalist ülkelerin rejim değişikliği sonrasında Avrupa Birliği ile entegrasyon sürecine girmeleri oldu. Slovenya 2004'te, Bulgaristan ve Romanya ise 2007'de Avrupa Birliğine katıldılar. Hırvatistan ile Türkiye, halen Avrupa Birliği ile tam üyelik müzakerelerini sürdüren iki Balkan ülkesidir. Arnavutluk, Sırbistan, Makedonya, Karadağ ve Bosna-Hersek devletleri ile Avrupa

Birliği arasındaki ilişkiler İstikrara ve Ortaklık Anlaşmaları çerçevesinde yürütölmektedir. 1981 yılından beri Avrupa Birliği üyesi olan Yunanistan ise, bu konuda, diğer Balkan ölkeleri ile paylaşabileceği büyük tecrübelerle sahiptir.

Tüm bu yaşanan köklü değişim-dönüşüm süreci beraberinde yeni ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel problemleri gündeme getirdi. Bu problemlerin en yıkıcısı ve acı vereni kuşkusuz yaşanan savaşlar oldu. Bu savaşların kötü anıları halen yaşamaya devam ediyor ve problemlerin çözümünü zorlaştırıyor. Dolayısıyla barış, demokrasi ve istikrarın inşası, Balkanlar için önemli bir konu olmayı sürdürüyor.

Tüm bunlardan dolayı Balkanlar hakkında doğru ve objektif bilgi sahibi olmak, Balkan milletleri arasında yanlış önyargıları ortadan kaldırmak, Balkanlar'daki Osmanlı mirasını ortaya çıkarmak, bölgeye yönelik stratejik vizyon geliştirmek, bölgede barış, demokrasi ve istikrarın inşası sürecine katkı sağlamak ve özellikle Balkan milletleri ile sıkı etkileşim ve iletişim içinde bulunmak gerekir.

Böyle bir ihtiyaca cevap verebilmek amacıyla "Balkan Milletleri Arası Etkileşim" konulu "Uluslararası Balkan Kongresi" Tekirdağ Valiliđi, Dođu-Batı Trakya Belediyeler Birliği ve TASAM işbirliği tarafından 24-26 Nisan 2008 tarihlerinde Namık Kemal Üniversitesi'nde düzenlenmiştir. Kongrenin gerek demografik gerekse coğrafi açıdan Balkanlar ve Anadolu'nun kesişme noktası olan ve bir Balkan şehri olan Tekirdağ'da düzenlenmesi ise kongreye ayrı bir anlam ve özellik katmıştır. Kongreye 11 ölkeden 44 konuşmacı, devlet adamları, diplomatik temsilcileri ve çok sayıda Balkan kökenli sivil toplum kuruluşları temsilcileri katılmıştır.

Kongrede ortaya çıkan bilgileri, verileri ve değerlendirmeleri kalıcı hale getirmek için bir sonuç raporu ve kitap hazırlanarak ilgili kurum ve yetkililere gönderilecektir. Kongrenin kitaplaşması, bu toplantıya emeği geçenlerin çalışmalarını daha anlamlı kılacaktır.

Düzenlenen bu kongre neticesinde aşağıdaki konularda temel ortak görüş birliği oluşmuştur.

- 1) Balkanlar'da barış, demokrasi ve istikrarın geliştirilmesi için ortak çalışmalar yürütölmelidir.
- 2) Balkanlar'da siyasal, ekonomik ve kültürel alanlarda işbirliği ilişkileri geliştirilmelidir.
- 3) Balkanlar'da çok kültürlü bir arada yaşam savunulmalı ve geliştirilmelidir.
- 4) Farklılıklara toleransa en fazla ihtiyaç duyulan bölgelerden biri olan Balkanlarda ortak tarihsel ve kültürel paydalar, halen hüküm süren şartlar çerçevesinde mümkün olabileceğine korunmalı ve geliştirilmelidir.
- 5) Balkan milletleri arasında ayrışmalara ve çatışmalara neden olan "öteki"ni dışlamaya ve baskı altına almaya yönelik radikal siyasal projelere karşı "öteki" ne saygı gösteren "birlikte yaşam projeleri" geliştirilmelidir.
- 6) Balkanlar'da sorunların ve anlaşmazlıkların barışçıl yöntemlerle çözümü savunulmalıdır.
- 7) Balkan milletleri arasında çeşitli nedenlerle ortaya çıkmış olan olumsuz önyargıların önüne geçilmeli ve bunun için sağlıklı iletişim ağı oluşturulmalıdır.

8) Balkan ülkeleri arasında mevcut olan çok sayıdaki işbirliği, diyalog, iletişim ve eğitim kanallarına köprü olacak bir sivil toplum forumu oluşturulmalıdır.

9) Bölgede var olan hem kamu destekli, hem özel strateji ve düşünce kuruluşları arasında diyalog geliştirilmelidir.

10) Balkan ülkelerinin Avrupa Birliğine entegrasyon süreci desteklenmeli ve bu konuda ortak çalışmalar geliştirilmelidir.

11) Tek partili sosyalist rejimlerden çok partili demokrasiye ve piyasa ekonomisine geçiş sürecinde ortaya çıkan problemlerin aşılması için ortak çalışmalar yapılmalıdır.

12) Yaşanılan savaşlar ve çatışmalar nedeniyle mülteci durumuna düşen insanların geri dönüş süreci desteklenmeli ve bunun için ortak çalışmalar yürütülmelidir.

13) Balkan milletlerinin ekonomik refahının geliştirilmesi amacıyla ortak çalışma alanları tespit edilmelidir.

14) Şu anda hala kesin çözüme ulaşmadığı anlaşılan ve üzerinde oy birliği bulunmayan bazı konuların, örneğin Kosova, Bosna-Hersek, Makedonya gibi konuların üzerinde değişik görüşler kongrede ortaya atılmış ve bunların ülke temsilcilerinin birbirlerini daha iyi anlamalarına yardımcı bir ortam oluşturduğu görülmüştür. Benzer diyalog ortamları gelişerek devam etmelidir.

15) Türkiye'nin Balkan ülkeleri ve milletleri ile olan tarihsel ve kültürel bağları canlı tutulmalı ve sofistike uygulamalarla daha da güçlendirilmelidir.

16) Uluslararası Balkan Kongresi değişik ve güncel konular altında devam ettirilmelidir.

KONGREYE KURUMSAL veya EKONOMİK DESTEK VEREN KURUM ve KİŞİLER

T. C. Başbakanlık Tanıtma Fonu

T. C. Dışişleri Bakanlığı

T. C. Başbakanlık Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA)

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)

Şarık TARA

Hasan Yelmen Eğitim Vakfı

Rumeli Türkleri Vakfı

Rumeli Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği